

העם

החזית הצימית

לגבי האורח הפשוט בישראל, היה זה שבוע מבכבל מאד. במשך שבועות רצופים היווון מהכרות סטריטיות ומהודעות על הנעשה בירת האו"ם, סביב עניינים נעלים של עתיד האומה, כאשר רמה הממשלה על תוכניות חירום כלכליות, היה האורח מוכן להבין ולהקט את תגורתו.

אולם הא לא היה מוכן למה ששרה באולם קטן, בקומה השלישית של בית בטון אפור, בין יפו לתל-אביב. הידיעות שהגיעו מתוך בית-המשפט המחוזי, על פרשת עמוס בן-גוריון, ואשר מילאו כמעט מחצית השטח של כל עתון, לא השאירו מקום לשום נושא אחר. הן דחקו לקרן חזית את רצועת עזה ומסרן אילת, את הסנקציות וההצבעות באו"ם.

לא שהאורח חלל האמין בחשיבותם של דברים אלה, אלא שלנוכח הנחשוש ומורכבו של גילויים מדהימים על הרקבון שפשה בצמרת השלטון (ראה רפוטטונו), הוא הרגיש בצורך לעמוד ולהתבונן סביבו. היתה זו פעולתו של אדם ומתכוון לחתום באויבים מגוון, והמגלה לפתע כי בתוך ביתו הוא, נמצא אויב מסוכן לא פחות.

העם היה השבוע מאוחד בתחושה, כי תוצאת המאבק הפנימי על טוהר הבית, יקבעו ב.ט.פ של דבר, לא פחות מן המאבק עם אינתיפאדת החוק.

סדניות

שניים אוחזים בעוגה

הפיתגם האנגלי קובע, כי אי אפשר לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלימה. המצב עוד ומור יותר, כאשר שניים מבקשים לאכול את אותה העוגה ולהשאיר אותה שלימה. העוגה היתה, השבוע, מפרץ-אילת ורצועת עזה. השאלה הזיתה: מי ירמה את מי?

שרה-החוק האמריקאי, ג'ון פוסטר דאלס, שהשיעור הצהרה שלתקופתו היתה צריכה לספק את ישראל, אולם הוא סירב לחתום על כל שטר ממשי, שיחייב אותו ביום הפרעון. הבטחתו: אמריקה תתחייב לשמור את חופש השייט לא רק במפרץ-אילת, כדרישת ישראל, אלא גם בתעלת סואץ. כמו כן, תתחייב אמריקה כי פעולות הפדאיון יפסקו. התנאי: ישראל לא תדרוש לדעת מה הן הערכות הממשית להגשמת הבטחות.

הקרוב העני היה צריך להסתפק בהבטיחותו של הודו העשירי, ולא לדרוש כי יבטיח גם לקיים את אשר הבטיח.

כדי נציב עליון. ישראל, מצידה, חשי בה גם היא כי אפשר להשביע את רצונו של דאג האמרשק, ואת רצונו של דאלס העומד מאחוריו, על ידי אכילת העוגה מבלי לפגוע בשלימותה. לעין האו"ם העברו שתי הצעות ישראליות לפתרון בעיית עזה:

הקמת שלטון משולש ברצועה, בו יהיו מי.צגים ממשל אזרחי ישראלי, נציגי הרושבים המקומיים ונציגי האו"ם. בהצעה זאת, ביקשה ממשלת ישראל לצוד שתי ציפורים: לא לצאת מעזה ולהפקירה לשונם של המצרים, ולא לעמוד, עם זאת, בפני ההכרח לקבל את ערביי הרצועה כאזרחים שחרי-כוזרים במדינה.

ההצעה הישראלית השנייה כללה הסידר שטוט עוד יותר: האו"ם ימנה מצידו נציב עליון, שישלוט בעזה באמצעות מיני-הל אורחי ישראלי. החשבון: קובע מי שמבצע ולא מי שנותן הוראת.

המטרה הנכספת. דאלס לא היה, כמובן, תמים די הצורך לסייל ברשת הישראלי, על הצעות הישראליות השיב, כי לדעתה, אינן אלא נסיון להתחמק מביצוע החלטות האו"ם בדבר נסיגה לקחי שביתת-הנשק.

השבוע, 110 ימים לאחר פתיחת מבצע סיני, נשאר איפוא המצב כשהיה: ישראל הוסיפה לתבוע ערובות, האו"ם הוסיף לתבוע סינוי ולאיים בסאנקציות.

אולם אם ישראל לא השיגה מאומה ב הצעותיה החדשות, הצליח דאלס להשיג ב הצהרתו החדשה שני הישגים של ממש:

נציגי המדינות שתמכו עד כה, תוך הסתייגויות, הצמדת ישראל, וסברו כי

דרישתה לערובות לחיפוש השייט יש בה מידה של צדק, החלו לחשוש כי בעצם אין ישראל מתכוונת לערובות כאלה, שהוצעו לה בהצגת דאלס. הם החלו חושבים כי עיקר כוונתה של ישראל הוא להתחמק מהצורך למלא את החלטת האו"ם, הדרושות נסיגה מהשטחים הכבושים.

דעת הקהל האמריקאית, שאהדה ב רובה את דרישת ישראל, השפעה גם היא מדחיית הצעתו של דאלס על ידי ישראל. הקו האנטי-ישראלי של דאלס ושל אינתיפאדת החוק, כנראה, בהתנגדות עזה פחות בעתיד.

בסוף השבוע היה נדמה כי התכנסת הדאלסי הצליח לקרב את ארצות-הברית, בצעד קטן אחד, למטרה הנכספת: יציאה שלימה של ישראל ממפרץ-אילת ומרצועת עזה.

עסקים

האיש שלא בא

יחסי המתיחות החריפים שנוצרו בין

חדשות צבר

האופנה האחרונה

ישראל לאו"ם בשאלת הנסיגה, הביאו בעיקר בותיהם יחסים אישיים חריפים לא פחות: תוך החודשים האחרונים איבדו כמעט לח' לטין ראש הממשלה דוד בן-גוריון ושרת החוק גולה מאיר מצד אחד, והמזכיר ה כללי של האו"ם דאג האמרשילד מצד שני, כל אפשרות להידבר אחד עם השני.

כדי להקל על מצב מעיק זה, עשה ה אמרשילד צעד בלתי-רגיל: הוא פנה ליושב-ראש הנהלת הסוכנות נחום גולדמן, הזמינו לשיחה. בשיחה זאת, שהתקיימה בניו-יורק, לא חסך האמרשילד ממואמות מבוטאות שיש. הוא אמר לו כי הוא הינו המנהיג היהודי היחיד שיש בו, במקום יצר הרפתקנות טרופ, מידה של הבנה ואחריות למצב ישראל.

כן רמו האמרשילד, כי בכמה משיחותיו עם ביביי סינמ עם ראש ממשלת ישראל עניינים שונים, שלא בוצעו אחר-כך ברוח ההסכם. הציע האמרשילד: גולדמן יסע לישראל כדי להטיל את משקלו האישי על המאזניים, להכריע את הכף בין מנהיגי ישראל לקראת נסיגה.

"שלא יעז לבוא!" גולדמן, שהבין את חומרת ההצעה, לא העז לפעול על דעת עצמו. הוא מיהר להתקשר עם גולה מאיר, הנמצאת בניו-יורק, מסר לה את כן השיחה. שרת-החוק הבריקה דו"ח על נושא זה לירושלים, ועד מהרה חזרה תשובתו של ביביי: "שלא יעז לבוא!"

היתה זו הפעם הראשונה בחייו של גולדן מן, שהא נאלץ להודות בפני זרים כי מעמדו כאחד ממנהיגי הבלתי-רשמיים של מדינת ישראל נתרוקן מכל תוכן.

תצפית

וכל חזכויות שמורות

אין סיכוי ממש, כי ישראל תתמיד זמן רב בעמדתה העקשנית שלא לפנות את מפרץ אילת ואת רצועת עזה. החוק האמריקאי, שילך ויבגר, יביא בסופו של דבר לכניעתה המחלטת של ממשלת ישראל לתכתיבים של אייזנהאואר ודאלס בכל הנוגע לאיזור. לא מן הנמנע,

שהליך זה יימשך שבועות מספור, אך ייתכן גם קצב מהיר הרבה יותר. בינתיים, ייעשו בכל זאת נסיונות לבצע חלקים של תוכניות-החירום הכלכליות של שרה-האוצר. הסיכויים לביצוע ממשי קטנים, בגלל ההתנגדות לקיצוץ תקציבי המשרדים הממשלתיים מצד מפלגות הקואליציה וחששם של אנשי האיגוד המקצועי מפני סינויים מרחיקי-לכת במדיניות השכר, העלווים להרוס את מעמדה של מפא"י בין הפועלים.

הדבר היחיד שיושג: הימלים ומפלים חדשים. התכנון לשלם השנה סכומים גדולים הרבה יותר מאשר בשנה שעברה. צורת הגבייה הראשונה: מילואת חובה חדשים עם איגרות נושאות פרטים.

כן יוטלו מסים מיוחדים על בעלי-היכולת, בצורה של מסים על רכוש ורווחים גבוהים. כדי להשתיק את טענותיהם של חוגי בעלי ההון, שיטענו כי מסילים עליהם עומס גדול יותר מאשר על שכבות אחרות, תארגן ההסתדרות התרמה בקרב ציבור הפועלים, שתכניס לקרנות ההסתדרותיות, לצורכי תעסוקת מבטלים, סכום של 10 מיליון ל"י. לפי ההערכה, יהיה זה סכום מקביל לסכום שאליו מקווים להגיע במס המיוחד על רכוש ורווחים. מפלגת הציונים הכלליים תגיב על תוכנית זאת על-ידי אירגון

מגבית פנימית משלה, שתכליתה לסייע למחוסרי-פרנסה בין בעלי-המלאכה והמעמד הבינוני. מגבית זאת תועמד, מבחינה תעמולתית, כמקבילה למיפדה האבטלה ההסתדרותי.

שרה של חוקים המכוונים להגביל את חופש הפעולה של בתי-המשפט ושל העיתונות, יוגשו בקרוב לכנסת לאחר אישור הצעות-החוקים על ידי הממשלה. חוקים אלה יכוונו לבטל את הנוהג של חקירת שתי-זרע, אותה ירש המשפט הישראלי מהנהול המשפטי הבריטי; להחמיר את העונשים הנוגעים להוצאת דיבה ולהגביר את האחריות המשפטית של הנתבעים במשפטים כאלה; ולהגביל את העיתונות באמצעות סורה שלמה של תקנות חדשות.

אם עד עכשיו לא ניצלת אף אחת מתוכניות השיכון העממיות וההסתדרותיות, תוכל לעשות זאת התחיל בתוכנית-שיכון חדשה, שתקל על-ידי ביצועה את מצוקת האבטלה. לפי תוכנית חדשה זאת, לא יחיה המשתכן חייב לרכוש את הדירה בתשלומים, כמו בתוכניות הקודמות, אלא יוכל גם לשכור אותה לאחר תשלום חידעמי של דמי-מפתח, בצורת תשלום מיקומה על חשבון שכר-הדירה לכמה שנים מראש.

החריצה הגרמנית למשק הישראלי תגבר. חברת קידוחי-נפט גרמנית תחיל לפעול בארץ, בעיקר בשטחי הדרום, תחת מסווה של חברה בלגית, המחזיקה בזכויון. החברה תעלה את שכר פועליה, כדי למשוך לשירותה את מיטב הכוחות המקצועיים בשדה קידוח הנפט בישראל.

צפויים שינויים בתוכניות העלייה. המספר של 100 אלף עולים, שנקבע כתוכנית לשנה השוטפת, עלול להצטמק בהרבה. עקב המצב הכלכלי והתעסקותי הקשה יוצמצמו במתכוון ממדי העלייה מצפון-אפריקה. חלליה מאירופה לא תגיע, כפי שמתברר, למסדים המקוים מראש.

פרישתו הפתאומית של חיים כהן עלולה להפתיע את הציבור הישראלי. אם כי למראית-עין נתחזק לאחוריה מעמדו של היועץ המשפטי, שאינו אהוד לא על מפא"י ולא על חזיתיים, הרי בעקבות התהליכים המשפטיים האחרונים, והנילוים שנחשפו בהם לגבי פעולותיו, עלולים ש"הממשלה המתנגדים לו לחדש את הלחץ לסילוקו".

המועמד לתפקיד "המפקח הכללי של משטרת ישראל הוא קצין צה"ל, שזכה להצלחה רבה בתפקידים אירגוניים. מועמדותו נידונה השבוע בכיבוד ראש.

המחנדים שמחה בלאס פרוש מתפקידו כראש המחלקה לעובד האקדמאי בהסתדרות. בלאס, שהיטיב מן הרגע הראשון לחלף את שולחן הסיירוסט בתפקיד אירגוני-משרדי, התאכזב עוד יותר לאחר תוצאות הבחירות לועידת המהנדסים, בהן נחלה רשימתו "אות", שהופיע בה כמועמד ראשון, מפלה קשה.

מדינת ישראל יחזיר לפרנסה היומיום יעלה. עיתוני הערב יימכרו בזמן הקרוב ביותר במחיר של 80 או 90 פרטות. במקום המחיר חנוכחי של 70 פרטות. עיתוני הבוקר מהססים יותר בקביעת המחיר החדש, מחשש לפגיעת חסוריה בתפוצתם.

הפוזררים ייחזו מהקלה זמנית של המחפור באשראי ומהגדלת מחזורם. כתוצאה מהפירוטום החוזרים והנשנים על סאנקציות כלכליות אפשריות, גדלה תנועת חקונים. הביקוש רב בעיקר למצרכי מזון בלתי-מתקלקלים ולמצרכי-סוד אחרים.

דוד בן-גוריון יחזור לפרנסה מאמרים ב"דבר". מידת מאמרו הקרובה תזון בעיתות מפלגתיות וחברתיות. כשהגיעו מרכזי בהם הוא תביעה חוזרת לאיחוד תנועת הפועלים. אחד המאמרים, לפחות, יוקדש לגיבויה הנמרץ של "שורת המתנדבים" ושל התופעה חמוכנה בפיו בשם "בילוש פרטי".